

מדריך למנהג אשכנז המובהק

[מהדורה ניסיונית לא מושלמת]

בני ברק תשע"ד

תוכן הענינים

9	מבוא
9	ירושת התורה מארץ ישראל לאשכנז
9	סוגי המנהגים
12	גבולות מנהג אשכנז
12	חשיבותו של מנהג אשכנז
14	מנהגי פולין בספרי הרמ"א
15	שומרי מנהג אשכנז
16	קהילת פראנקפורט – מבצר עוז למנהג אשכנז
18	סידורי התפילה
22	ימי חול
22	לבוש בתפילה
22	ההברה המקובלת
22	ברכות השחר
22	טלית ותפילין
23	פסוקי דזמרה
23	קדיש וברכו
23	קריאת שמע וברכותיה
23	שמונה עשרה
24	קדיש הפתח – פריסה על שמע
24	חזרת הש"ץ
24	ברכת כהנים
24	נפילת אפים
24	קריאת התורה
25	סיום התפילה
25	מנחה
25	ערבית
26	שבת
26	פרוכת של שבת
26	קבלת שבת
26	ערבית ליל שבת
26	שחרית שבת
26	קריאת התורה בשבת
27	שנים ושלושה ספרי תורה
27	הפטרה
27	תפילות שאחר ההפטרה
27	ברכת החודש
28	מוסף שבת
28	ערבית מוצאי שבת
29	ראש חודש
29	ערבית
29	שחרית
29	שבת ראש חודש
29	ברכת הלבנה
30	סדר ליל פסח
30	בדיקת חמץ
30	ביעור חמץ
30	תענית בכורות
31	עירוב הצרות
31	עירוב תבשילין בחוץ לארץ

32	הכנת הסדר
32	ברכת הבנים
32	הדלקת נר יום טוב
32	סדר הקערה
33	סדר קידוש
33	היסבה
33	אגוזים
33	ורחץ
33	כרפס
34	יהץ
34	מגיד
34	רחצה
35	מוציא מצה
35	מרור
35	כורך
36	שלחן עורך
36	צפון
36	ברך
36	שפוך חמתך
36	הלל
37	פיוטים אחר ההגדה
37	אחר גמר הסדר
38	ברית מילה
38	זכר
38	וואכנאכט
38	הכנות לפני תפילת שחרית
38	סדר התפילה
39	שחרית כשהברית אינה בבית הכנסת
39	סנדקאות
39	הכנות לברית מילה
39	סדר ברית מילה
41	הערלה
41	סעודת ברית מילה
42	מילת שני תינוקות
42	מילה בשבת
42	התפילה כשברית המילה בימים מיוחדים
43	מילה בתשעת הימים מר"ח אב
43	שלישי למילה
43	מנהגי יולדת בצאתה לבית הכנסת
43	סדר 'חול קרייש'
44	הבאת 'ווימפל' לבית הכנסת
45	פדיון הבן
45	החייב בפדיון
45	המועד
45	שיעור חמשה סלעים
45	המעמד
46	אופן הפדיון
46	הסעודה
46	בכור שנמצא בעיר אחרת
47	עיכובים בפדיון
48	בר מצוה
48	התקופה שלפני הבר-מצוה
48	קריאת הנער בתורה ועליתו
48	ברכת 'ברוך שפטרנא'
48	מנהגי שמחה בקריאת התורה והתפילה
48	סעודת מצוה

50	נישואין
50	אירוסין – הנחת קנס
50	תנאים נוסח אשכנז הישן
51	נוסח תנאים חלקי על פי הנ"ל
51	ימים שאחר האירוסין
51	שמירת חתן וכלה
51	מועד הנישואין
52	שבת לפני הנישואין – שפינהולץ
52	סעודת סבלונות
52	חופת מיין
53	יום החופה
53	כתובה
54	תנאים אחרונים
55	שטר חצי זכר
56	שטר חליצה
57	כיסוי פני הכלה
57	הולכה לחופה
58	חופת טלית
58	ברכות אירוסין וקידושין
59	הקראת הכתובה וקנינים
59	ברכות נישואין
60	יחוד
60	סעודת נישואין
60	שבעת ימי המשתה
60	שבת שאחר הנישואין
62	אבלות
62	ביקור חולים
62	תפילות על חולה מסוכן
63	ברכת הבנים לפני פטירה
63	גסיסה
64	יציאת נשמה וקריעה
65	ישור אברי הנפטר
65	הורדת הנפטר ארצה ('אבהעבען')
65	שמירת הנפטר
66	אנינות
66	ארון הקבורה
67	תכריכים
67	טהרה – רחיצת הנפטר
68	טהרה – שפיכת תשעה קבין
69	הלבשה
70	הכנסה לארון ('איינלעגען')
70	טהרת הרוג ויולדת
71	בקשת מחילה ('מחילה פראיין')
71	שיעור המתנה לפני קבורה
71	לויה
72	קריעה לפני קבורה
72	צידוק הדין
73	הכנסת עפר לתוך הארון
73	חלקת קבר
74	קבורה
74	קדיש אחר קבורה
75	שורה
75	זריקת עשבים ועפר
75	נטילת ידים אחר לויה ואחר הליכה בבית קברות
75	הספדים
76	סעודת הבראה ומזונם של האבלים
76	אבלות שבעה
77	ניחום אבלים

77	תפילה בבית האבל
78	שבת בתוך השבעה
78	מקצת אבלות של קרובי האבלים – כל המתאבל עליו מתאבל עמו
79	לימוד לעילוי נשמת הנפטר
79	צדקה לעילוי נשמה – 'עזבון לדבר טוב'
79	נר לעילוי נשמת הנפטר
79	קערת מים, מגבת, מיטת הנפטר, מראות שבבית
79	אבלות שלושים
80	אבלות י"ב חודש
81	חודש י"ג בשנת העיבור
82	אבל בבית הקברות
82	'יאהרצייט'
83	הקמת מצבה
83	השתטחות על קברים
84	תחינות על קברים
88	חנוכת בית קברות

89..... הכנסת ספר תורה

89	הזמן המובהק בשבת
89	ליל שבת
89	שחרית
89	תהלוכה ברחוב
89	הכנסה לבית הכנסת
90	תחליף א' לתהלוכה ברחוב: הושטת לויים וכהנים
90	תחליף ב' לתהלוכה ברחוב: הקפות סביב הבימה
90	הכנסת ספר התורה לארון והוצאתו לקריאה
90	עליות לתורה
90	'סעודת ספר'
90	קריאה בספר תורה חדש

91..... צורת בית כנסת

91	לבנות בתי כנסת בצורה המקובלת מקדם
91	מיקום וגובה
91	פתחים
91	ריצפה
91	חלונות
91	ארון הקודש
92	עמוד החזן
92	בימה
92	מקומות ישיבה
92	עזרת נשים
92	תאורה
93	אביזרים
93	טבלאות ועיטורים
93	פרוזדור וחדרים נוספים
93	כבוד בית הכנסת

94..... חנוכת בית ודירת מגורים

94	מועד חנוכת בית מגורים
94	קביעת מזוזות
94	ברכת הזמן
94	לימוד תורה
94	אמירת תהילים
94	סעודה
94	חיוב עליה